

Manifest per als territoris de vida¹

Versió 25 de juny 2023 - presentada pel president del Consorci TICCA i signat pel Consell d'Ancians del Consorci a l'Assemblea General del Consorci TICCA (aquest és un 'document viu' que serà reafirmat periòdicament, i enriqueix si cal).

- Donem gràcies per la vida, el do sagrat que rebem a cada instant i que ens fa un amb la Terra, la nostra mare.
- Donem gràcies per la terra, el foc, l'aigua, l'aire i tots els éssers, des dels més petits fins als més grans, al mon animal, vegetal, fúngic, aquàtic, mineral, còsmic i espiritual.
- Donem gràcies pels nostres avantpassats i per totes les generacions que han dedicat esforços i saviesa a favor de la vida.
- Donem gràcies per tots els que van traçar camins a la terra i al mar, van alimentar les llavors, les varietats i les races, van aprendre i van transmetre maneres de trobar, conrear, conservar i transformar els aliments.
- Donem gràcies per tots els que van desenvolupar llengües, històries, música, artesanies i llars, arts i rituals, els coneixements i les habilitats necessàries per donar forma i crear.
- Donem gràcies per tots els custodis dels territoris de vida: les comunitats humanes nomàdes i sedentàries que varen coevolucionar vinculades als boscos, praderies, muntanyes, planes, illes, llacs, terres àrides, aiguamolls, rius, tundra, glaceres, entorns costaners i marins, sostenint durant mil·lennis els seus mitjans de vida, les seves identitats i les seves capacitats de tenir-ne cura.

Nosaltres, que vivim en territoris de vida i que ens identifiquem i reconeixem mútuament com a pobles indígenes i comunitats de custòdia; nosaltres, que apreciem els múltiples valors dels territoris de vida i estem decidits a donar suport als pobles indígenes i a les comunitats de custodis, afirmem i ens comprometem a:

- Viure amb reverència, respecte i cura per la Natura, l'essència de la vida i el nucli dels valors ètics per a molts de nosaltres.
- Buscar la 'vidabona' en els territoris de vida, connectats amb els nostres avantpassats, amb les generacions futures i amb les presències espirituals i les cosmovisions que ens donen sentit.
- Celebrar els territoris de vida com el patrimoni col·lectiu que sosté la nostra salut física i espiritual, el nostre benestar, la nostra creativitat i la nostra alegria.
- Exercir la solidaritat, la responsabilitat i el respecte mutu, l'equitat i la pau activa a l'interior dels pobles indígenes i les comunitats custòdia i entre ells.
- Nodrir la diversitat de llengües, cultures, formes d'aprenentatge i cosmovisions dins dels custodis, i entre ells, atresorar les tradicions de saviesa local viva que ajuden la cura, l'ús savi i la restauració dels territoris de vida.

¹ Traducció al català provisional de l'Associaicó Silene (7-VII-2023) del manifest, sense les llargues notes explicatives de termes clau que acompanyen les versions en les tres llengües oficials, que seran incloses en una versió revisada completa.

- Defensar la nostra humanitat compartida mentre rebutgem l'assimilació a llengües, cultures i cosmovisions colonials, i ens oposem al fanatisme, la violència i la discriminació de tota mena, inclosa la que es basa en el gènere, la raça, l'edat, la religió, la tradició, les capacitats físiques i intel·lectuals i la situació socioeconòmica.
- Documentar els territoris de vida com a espais de diversitat natural i cultural, de benestar, aprenentatge, d'espiritualitat, i de compromís actiu dels pobles i l'autodeterminació sostenible;
- Buscar formes adequades de suport als territoris de vida, perquè les generacions presents i futures de custodis puguin sostenir-los i contribuir així a la societat en general.
- Respectar i aprendre de les normes i institucions que els custodis defineixen per a ells mateixos i reforçar-les adoptant lliurement límits al consum material, construint economies morals i buscant nivells adequats d'autonomia.
- **Reforçar la conscienciació, l'organització i l'acció sobre:**
 - Els territoris de vida: entitats vives en si mateixes i base de tot suport i diversitat.
 - Els custodis dels territoris de vida: els pobles indígenes i les comunitats arrelades que alimenten els mitjans de vida, les cultures, les economies morals, les normes de la 'vidabona' i l'autodeterminació basades en els seus territoris.
 - Els defensors dels territoris de vida: els custodis que lluiten coratjosament per impedir l'ús indegut i la degradació dels seus territoris i que, massa sovint, en paguen un alt preu.
 - L'immens paper de les dones indígenes i no-indígenes, i els seus coneixements, habilitats i aspiracions en la cura dels territoris de vida a totes les seves comunitats i més enllà.
 - La importància de perpetuar els sistemes alimentaris locals que proporcionen sobirania alimentària en un mosaic d'entorns agroecològics, inclosa la pesca a petita escala en aiguamolls i zones costaneres.
 - El context històric i actual d'injustícies, colonització, militarització, desallotjament i sedentarització forçoses, fragmentació i mercantilització de la Natura, acaparament de terres i aigües per l'extractivisme, especulacions financeres, empreses de producció i infraestructures contaminants i destructives, i totes les formes d'engany, adoctrinament i canvi violent internacionals i nacionals que han estat afectant els territoris de vida i els seus custodis i defensors.
 - Els beneficis potencials, però també els perjudicis, de les noves tecnologies, ja que les representacions digitals i la manipulació genètica no substitueixen la vida mateixa, i que les perspectives i manipulacions de la intel·ligència artificial i de la biologia molecular no han d'interferir ni amb la intel·ligència de la vida ni amb els coneixements indígenes i comunitaris arrelats als territoris de vida.
 - Els mitjans de vida i les institucions tradicionals de governança dels pobles indígenes i els custodis comunitaris que han mantingut la vitalitat dels territoris de vida durant generacions, fins i tot quan han estat injustament criminalitzats.
 - Els nous mitjans de vida i les noves institucions de governança de les comunitats que s'estableixen amb entusiasme i creativitat com a aspirants a custodis de territoris de vida.
 - L'existència de pobles indígenes que viuen en aïllament voluntari, els drets dels quals als seus territoris de vida i cultures han de ser reconeguts, respectats i defensats.

- Els vincles entre la diversitat biològica, ecològica i cultural i la necessitat de reconèixer els territoris de vida com a paisatges bioculturals i espais naturals conservats que contribueixen substancialment a limitar el canvi climàtic i adaptar-s'hi.
- La necessitat urgent de polítiques nacionals de conservació que prevegin la restitució dels territoris de vida arrabassats als pobles indígenes i a les comunitats custodis, i que reconeguin i donin suport als custodis -fins i tot econòmicament- en la conservació de la diversitat biocultural tant als espais naturals conservats tradicionalment com als espais naturals protegits establerts pels governs.
- La necessitat urgent d'un règim de conservació global, basat en els territoris de vida, en què els pobles indígenes i les comunitats de custodis reprenguin la seva responsabilitat històrica de gestionar la biodiversitat de manera sostenible en benefici de tothom.
- La necessitat urgent d'un canvi fonamental en els règims nacionals i mundials, allunyant-se de les economies insostenibles, explotadores, extractivistes, centrades en despeses militars, basades en governances centralitzades.
- El paper fonamental dels territoris de vida i dels seus custodis per garantir que les generacions futures heretin un món divers, just i habitable.

Basant-nos en els nostres sentiments compartits de gratitud, d'afirmació i de compromís, i actuant en pau i col·laboració amb les nostres societats, ens aliem en solidaritat cap a la autodeterminació sostenible de tots els custodis de territoris de vida i, organitzats en xarxes locals, nacionals, regionals i globals, volem:

1. Promoure el ressorgiment, la descolonització i l'enfortiment dels pobles indígenes i les comunitats custodis, així com el seu reconeixement mutu, sobre la base de relacions renovades i responsabilitats col·lectives per als territoris de vida.
2. Promoure el reconeixement dels drets dels pobles indígenes i dels drets col·lectius de les comunitats de custodis per governar els territoris de vida com a béns comuns, indispensables per a la pervivència de la seva cultura.
3. Governar, gestionar i cuidar col·lectivament els territoris de vida com a pobles indígenes i comunitats de custodis, restaurant-los i regenerant-los quan els ecosistemes hagin estat degradats o la vida salvatge hagi estat delmada, perquè les generacions presents i futures assegurin el seu benestar en la Natura i com a Natura.
4. Conservar els territoris de vida, impedit-ne la fragmentació, la privatització, la militarització i la comercialització, procurant que estiguin lliures per sempre de l'extractivisme o de qualsevol altre 'desenvolupament' emprès sense el consentiment lliure, previ i informat dels seus custodis.
5. Defensar els territoris de vida i els seus custodis i defensors, i resistir-se a la governança injusta de la Natura, al desenvolupament insostenible i a la guerra permanent dins i fora dels territoris de vida, posant en valor la frugalitat, el benestar, els béns comuns globals i la pau a tot arreu.
6. Buscar totes les dimensions de la justícia social, ambiental i climàtica dins i fora dels territoris de vida.

